

Philips Matador
1936

Nosztalgia Rádió Hírújság

Orion 111
1935

2002. október

RMK Nosztalgia Rádió Egyesület

V. évfolyam 5. szám

Rádió - televízió - telefon - magnetofon - és egyéb elektrotechnikai hobbysták klubja

Szerkeszti: Kóger László és Biliczky István Kiadja: Szécsényi Lajos

Meghívó

Sok szeretettel meghívunk minden klubtagot és érdeklődőt a 2002. évi második taggyűlésünkre és cserebörzénkre.

Helye:	Puskás Tivadar Távközlési Technikum Budapest, Gyáli út 22. (Zombori út sarok)
Megközelíthető:	M3 metró, Fradi pálya, vagy Népliget megállótól 10 perc. Gépkocsival az Ecseri út illetve az új M5 szakasz felől.
Ideje:	**2002. október 27. vasárnap 10 óra.**

Program: Már 8 órától cserebörze, utána egyesületi ügyek, 2003. évi tagdíj megszavazása (2000 Ft) TRT ALFA „ Szakmai nap" hozzászólások, beszélgetés és természetesen ismét megtekinthetők lesznek az utóbbi 3 számban megjelent készülékek.

Vezetőség

Klubhírek

Ismét október, ismét cserebörze és taggyűlés, megkérek mindenkit, ha lehetséges jöjjön el. A jövő évi tagdíjat kell megszavaznunk, melyet emelni nem szükséges, maradhat jövőre is a 2000 Ft. Lesz egy rövid pénzügyi beszámoló is, mely az áprilisi találkozón elmaradt.
A jelen októberi szám helyett a színes oldalak a decemberi számban lesznek megtalálhatók, szerkesztési okok miatt.
A decemberi számban lesz egy zenegép cikk, mely ismertetői színesben sokkal látványosabbak. Egyébként a nagy luxus rádiókról és zenegépekről cikksorozat lesz a következő számokban, természetesen a „Készülékek 21-es csövekkel" sorozat is folytatódik, amihez várom folyamatosan a tagok leírásait. Hosszútávon tervbe van egy sorozat a 30-as évek végi és 40-es évek külföldi főleg német gyártású készülékeiről. Ugyanis ebből az időszakból sok export német készülék is forgalomba került az országban, ezekből fellelhető egy-egy példány, ez főleg a külföldi darabokat kedvelőket érdekelheti. Már régebben ígértem a Telefongyári sorozatot is, mely szintén megindul a közeljövőben. Ismét felhívom a figyelmet, hogy akinek van Telefongyári Alfa készüléke, esetleg hozza magával (nem nagy készülék) így csaphatunk egy telefon „szakmai napot".

Kóger László

+ Dercsényi Tamás+
1935-2002.
Híradástechnikus
HG5-517

Rövid betegség után elhunyt. Szakmai pályafutásának állomásai a Telefongyár fejlesztési osztálya, egy ideig a Rádiótechnika szerkesztősége, majd az FMV vállalat voltak, azután több évtizedre az erősáram volt a területe a Fővárosi Elektromos Műveknél, két évvel ezelőtti nyugdíjazásáig. Számára a Rádió sokat jelentett, de szinte minden érdekelte, vele egy szélessávú és színes egyéniség távozott el közülünk.

Tartalomból:

Orion 933
PALACE Rádióárlap
Szuperek tükörszelektivitása
A detektorokról
Orion 239 A
Veszprémi kiállítás

Laptársaink tartalmából

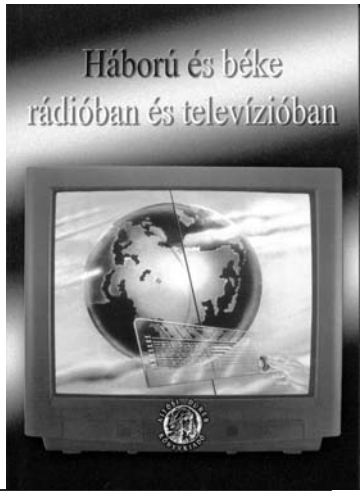
Funkgeschichte Nr. 144 (www.gfgf.org)
Dr. Rüdiger Walz: A GFGF éves közgyűlése
(A GFGF taglétszáma az előző évben ismét növekedett, már 2424 fő, megszavazták a költségvetést és más egyesületi ügyeket tárgyaltak)
Ralf Ketterer: Hermann Schwer egy élet a SABA cégért
(A nálunk is ismert SABA cég alapítójának életét és az apja kerékpárüzeméből átalakított rádiógyár történetét mutatja be. Az első négylámpás készülék (HANN 26) 1927-ből való)
Gerhard Bogner: Az URH rádiózás fejlődése 1934 1940. 6. rész
(A folytatásban a Wehrmacht URH csöveket ismerteti, az ismert RV sorozatot)
Conrad H. von Sengbusch: Egy 1 (+1) csöves szuper
(Az előbb említett RV csövekkel felépített érdekes amatőr reflexszupert ismertet pentódás keverővel és külön triódás oszcillátorral. A gyári pentódás keverőkre példaként hozza fel a csehszlovák Tungsram 7830 reflexszupert, amelyben HP 4100-at használtak keverőnek. Lásd még TRT Szuper Olimpikon)
Hans H. Jucker: A földantenna működése és története
(A rejtett antennák szempontjából jelentős és érdekes volt a föld alá épített szerkezet)
Museums Bote Nr. 112-113 (Radiomuseum.Wien@chello.at)
Készülékismertetések:
Kapsch 1938/39 (köztük a VE 301Dyn és DKE 38)
1940/41 (csak exportkészülékek)
Kapsch Capri (tranzisztoros középhullámú táskarádió 1958-ból)
Néhány rádiómúzeum Internet cím: **www.radiomuseum-bocket.de**
www.radiomuseum-groedig.at
La scala parlante 2002. július (www.aireradio.org)
Készülékismertetések:
Phonola Mod. 571/583: előcsöves készülék két ECH 4-gyel, EF 9-cel és EBL 1-gyel, a hangfrekvenciás előerősítő az első ECH 4 triódája, amelynek a hexódája a nagyfrekvenciás előerősítő. Érdekes párosítás!
Telefunken T 540: 4 + 1 csöves szuper árnyékoltrácsú csövekkel és végerősítő pentódával 1932-33-ból.
Csőellenőrző:
Érdekes leírás telepes (2 V-os és 4 V-os fűtésű) négylábas csövek emissziójának ellenőrzésére, lapos műszerrel. Bolhapiacon hasznos!
Az AIRE Marconi kiadványa: külön kiadványban emlékezik meg a lap az óceánon keresztül történt szikratávíró kapcsolat százéves évfordulójáról.

Simoncsics László

A magyar rádiózás hőskora
című sorozat gondozásában
új könyv jelent meg:
Furkó Zoltán: Háború és béke
a rádióban és televízióban

Megvásárolható lesz október
27-én a Közgyűlésen,
Furkó Zoltánnál,
kedvezményes áron.

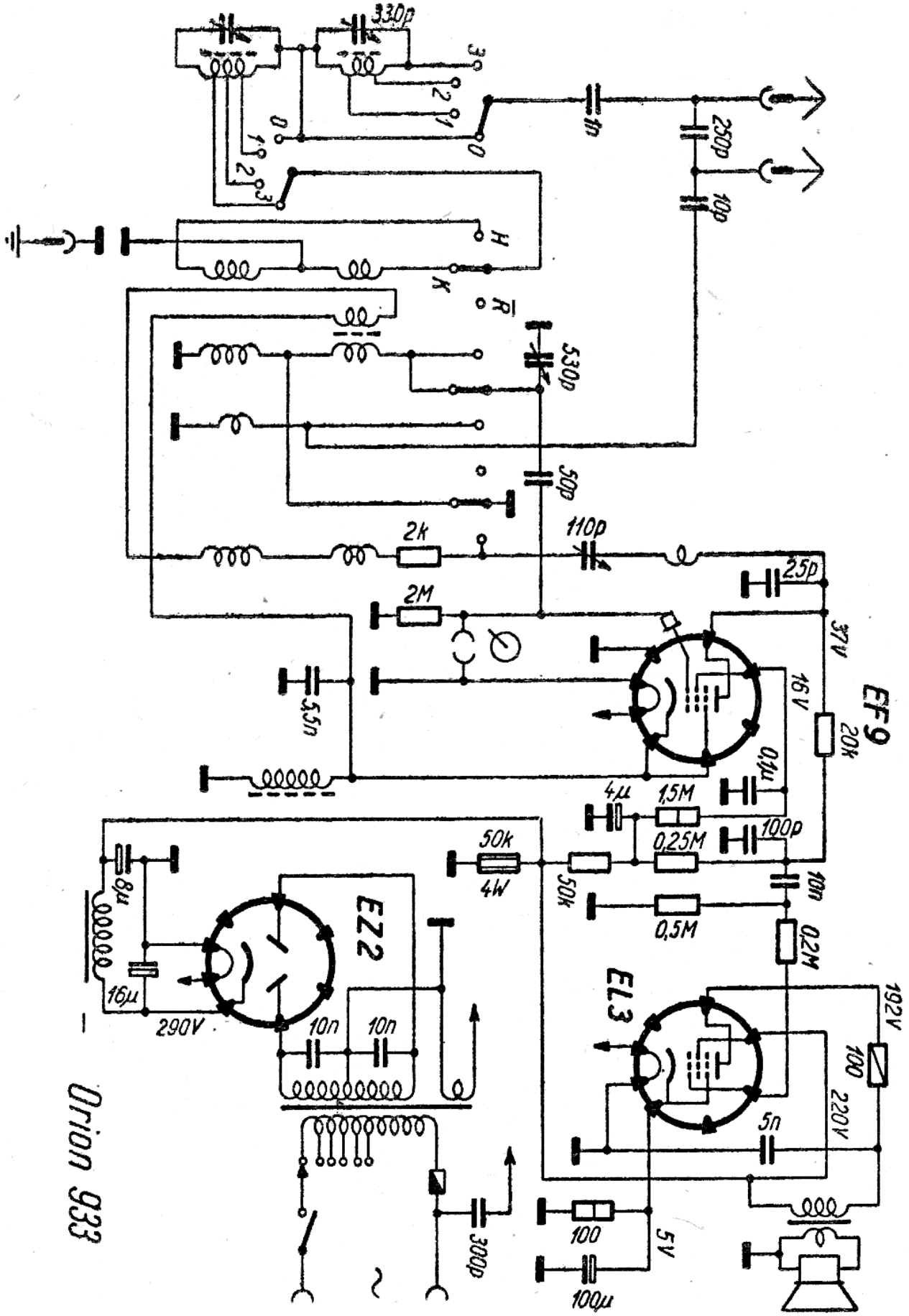
Orion 933, az utolsó „luxus” 2 + 1-es

Bevezetőként meg kell magyaráznom, hogy miért neveztem a címben ezt az egyszerű készüléket az Orion utolsó luxus 2 + 1-esének. A harmincas évek elején még versenyben voltak az egyenes rendszerű készülékek a szupervevőkkel. A szuperek csak nagyobb csőszámmal voltak megépíthetők, és többnyire különálló egyes forgókkal hangolták az oszcillátor és a modulátorkört. A demodulátor az audion vagy az anódkönyök egyenirányító volt. Hogy a triódás KF fokozatokat ne kelljen neutralizálni, egészen alacsony középfrekvenciát alkalmaztak. Az egyenes rendszerű készülékek előnye volt ebben az időben a kevesebb csőszám és a jobb hangminőség. Az árnyékoltrácsú csövekkel négy hangolt kört is lehetett párhuzamosan működtetni (lásd: Orion 7050 leírást az 1999. októberi számunkban), így szelektivitásban is felvették a versenyt a korabeli szuperekkel. Két problémát viszont nem sikerült megoldani, a megfelelő rövidhullámú vételt és a fadingszabályozást.

Az évtized közepén jelentek meg a többrácsos keverőcsövek, a diódás demodulátorok és a nagyfrekvenciás pentódák. Ezután egy szuperkészülékhez egy keverő, egy KF erősítő és egy vagy két hangfrekvenciás erősítőcsőre volt szükség. A transzponálás következtében minden hullámsávban közel azonos érzékenységet, szelektivitást lehetett elérni kielégítő erősítés szabályozás (AVC) és valamivel rosszabb hangminőség (szuperhang) mellett. A szupervevők fényes győzelmet arattak az egyenes rendszerű vevők felett. Ezután az egyenes vevők szerepe a helyi adók vételére korlátozódott.

A gyárak egy darabig még próbálták az egyenes vevőket mindenféle trükkökkel reklámozni. Nagyméretű dobozokat és hangszórókat alkalmaztak. Az állomásnév skálán ugyanazokat az állomásokat tűntették fel, mint a szupervevőkön. Ugyanakkor a kezelést elbonyolították (a Philips 31 V előlapján pl. 6 db. forgatógomb van), ezáltal az egyenes készülékek legnagyobb előnyét, az egyszerűséget háttérbe szorították. A reklámok mégis „egygomb hangolásról” beszéltek. A valóság az volt, hogy egy kétpentódás 2 + 1-es-nél ügyesen kellett a visszacsatolást, az antennacsatolást az állomásválasztóval együtt szabályozni. A helyi adó áthallását csak hullámszűrővel lehetett kiküszöbölni. Nem csoda, hogy az évtized végére ezeket a készülékeket csak alacsony áron lehetett értékesíteni, és a gyárak hamarosan leálltak az egyenes vevők gyártásával. Az Orion is 022 típusjelzéssel 1940-ben már egy egyszerű, olcsó készüléket hozott ki, hiszen a 044-es szuper csak egy csővel tartalmaz többet (ECH 2, EF 9, EBL 1 és EZ 2). Ezért mondhatjuk, hogy az 1939-es 933-as az utolsó „luxus” egyenes vevő.

330p
3
2
1
0
1
2
3
4n
250p
10p
H
K
R
530p
50p
2k
110p
25p
2M
37V
16V
20k
EF9
55n
0,1μ
4μ
1,5M
100p
0,25M
50k
4W
50k
10n
0,2M
0,5M
8μ
16μ
290V
EZ2
10n
10n
EL3
192V
100
220V
5n
100
5V
100μ
300p
~
Orion 933

Ha a kapcsolási rajzot nézzük, egy teljesen szokványos kétpentódás 2 + 1-est látunk. Egyenirányító csőként egy EZ 2-est alkalmaztak, ennél a katód és fűtőszál között 500 V engedhető meg, ezért a vevőcsövekkel közös fűtőtekercsre van kötve (EZ 3-as nem, de EZ 2/3 használható helyette). Az anódfeszültséget terhelő 50 kohm, 4 W-os ellenállásnak kettős szerepe van, egyrészt növeli a gerjesztőtekercs áramát, másrészt nem engedi felszökni az anódfeszültséget az alatt az idő alatt, amíg a vevőcsövek katódja izzani kezd.

A végerősítő cső (EL 3) előfeszültségét katódellenállás állítja be. Az ezt hidegítő kisfeszültségű elkót ajánlatos cserélni, de a 10 nF-os csatolóblokkot feltétlenül cseréljük jó szigetelésűre, mert az átvezetési áram a végcső anódfeszültségét elhúzza.

Audioncsőnek egyaránt alkalmazható az egyenes karakterisztikájú EF 6 és a változó meredekségű EF 9, hiszen az audion előfeszültsége a bejövő jelnagyság függvényében közel 0 V, a készülék hátlapján EF 6 szerepel. A pentódás audion alacsony anód- és segédrácsfeszültséggel dolgozik, mert így „lágyabban" állítható a visszacsatolás (bár én magasabb feszültségeket mértem annál, ami a kapcsolási rajzon fel van tűntetve). A hálózati morgás csökkentésére még egy külön szűrőtagot (50 kohm, 4 µF) is alkalmaztak. Az anódot hidegítő 25 pF-os kondenzátor és a visszacsatoló tekerccsel sorbakötött 2 kohmos ellenállás a visszacsatolást teszi egyenletesebbé kiforgatott hangolóforgó állásnál.

Inkább reklám célokat szolgált („katódköri hullámcsapda"), hogy az audion katódkörében egy párhuzamos rezgőkör van az erősebb helyi adóra (Budapest I.) hangolva. Ennek rezonanciapontján a legnagyobb az impedanciája, ettől eltérő frekvenciákon gyakorlatilag nulla, ezért második hullámszűrőként viselkedik. Tapasztalatom szerint ennek a „lapos" rezgőkörnek nincs észrevehető hatása.

Annál jelentősebb a két vasmagos tekercsel és állítható csillámkondenzátorokkal alkotott hullámszűrő hatása. A tekercsek sok leágazásúak, ezért éles rezonanciát lehet beállítani. Mindkét hullámcsapdát ki lehet iktatni, ha a „0" beállítást választjuk. Rövidhullámú állásban nincs külön antennatekercs, egy 10 pF-os kondenzátor csatlakozik közvetlenül a rezgőkör meleg pontjára. A rajzból nem derül ki, de a legfontosabb „luxus" szolgáltatás a hangerőszabályzóként is működő antennacsatolás szabályozás közép és hosszú hullámon. Ennek és a visszacsatolásnak a beállításával az érzékenység és a szelektivitás tág határok között változtatható. A reklámozott „egygomb hangolás" úgy értendő, hogy a hangolóforgó kiforgatott állása felé az antennacsatolás csökken.

ORION 933

Három hullámsávon működő *váltóáramu készülék*, visszacsatolt audion- és végerősitőfokozattal, Tungsram EF6, EL3, EZ2 csövekkel. *A visszacsatolás szinte teljesen független a venni kivánt állomás frekvenciájától* s igy a készülék gyakorlatban *egygomb-*

kezelésü. Az *antennacsatolás* szabályozását fél-automatikusan oldották meg, igy elérték, hogy *elhuzásmentes* legyen. Két kiiktatható, vasmagos és három csatolási erősségre beállitott hullámcsapdával van felszerelve, amelyek közül az egyik a 200—600 m-ig, a másik az 500—1500 m-ig terjedő hullámsávban működő zavaró adót szüri ki. A kiváló szelektivitást mindezeken felül még egy külön *katódköri hullámcsapda* is biztositja. Az EL3 cső ellenállással kapja a rezgéseket az audioncső anódjáról. *Kimenőteljesitmény maximálisan 4 watt torzitásmentes hangenergia.* Preciziós skálával egybeépitett golyóscsapágyas forgókondenzátorával az állomások pontos és könnyü beállitása lehetséges, még rövidhullámon is. Két antennacsatlakozó hüvelye van, egyik rövid, másik hosszu antenna használatához. Hálózati antennával is dolgozik. Áramfogyasztása 40 watt.

Forrás: RT 1938. szeptember

A készülék felépítése

A doboz álló elrendezésű, vagyis a hangszóró a panel felett, a skála pedig befelé döntve még ezek felett helyezkedik el. A doboz, hasonlóan a többi 1939-es Orion készülékhez (955, 999), lekerekített formájú, a panel alatt nincs kivágva, ezért azt javítás esetén ki kell venni a dobozból. Elöl két pár forgatógombot látunk, balra a kisebbik a visszacsatolást, a nagyobbik az antennacsatolást szabályozza, az utóbbi a készülék hálózati kapcsolóját is működteti. Jobbra találjuk a hullámváltót és a készülék hangológombját. A forgatógombok számnélküliek.

A hangszóró a szokásos Orion „kacsaitató" formájú gerjesztett kivitelű, oldalára van szerelve a kimenőtrafó. Eredetileg az előlapra ragasztott, a hangszóró mögött spárgával összehúzható porvédő zsákkal van burkolva. A gerjesztőtekercs ellenállása 1,3 kohm.

Nézzük most a fényképet, amely a panelt hátulról mutatja. Jobbra látjuk a hálózati trafót, amelynek kialakítása már a későbbi Orion trafókkal azonos, benne a melegedés esetén kiolvadó biztosítóval. A hálózati feszültség a transzformátor oldalán csavarral állítható. Alatta a szokásos Orion villás csatlakozót találjuk, amely a hátlap levételénél a készüléket áramtalanítja. A trafótól balra a csövek, a hálózati egyenirányító, a végcső és a menetes végű árnyékoló búra alatt az audion. Ettől balra a már említett hullámszűrők, amelyek alumínium árnyékoló serleg alatt vannak, a felső a középhullámú, az alsó a hosszúhullámú tartományban állítható. Itt vigyázzunk a csavaros érintkezők tisztaságára, mert rossz érintkezés esetén az antennakör megszakad, és a készülék érzéketlen lesz. A doboz alatt vannak a föld és antenna, valamint a gramofon csatlakoztatására szolgáló hüvelyek. A kilógó huzal a banándugóval a villanyantenna.

Elölről nézve a panelt: látjuk a hangoló kondenzátort, a skáladobot és a húrozást, amely három részből áll. A fém skáladob hátsó vájatából acél skálahúr mozgatja a felső skálát, az első vájatból selyem skálahúr megy a hangolótengelyre. Az antennatekercseket elfordító kis skáladobról a forgó tengelyén lévő excenter tárcsán és a panel közepén lévő görgőn át megy egy szál húr az antennacsatolást állító tengelyre. Ennek hosszát úgy kell beállítani, hogy csukott forgó és teljesen jobbra csavart tengely esetén az antennatekercsek teljesen csukott helyzetben legyenek. A hangolóforgó kiforgatott állapotában az antennatekercsek eltávolodnak. Az antennatekercseket nyugalmi helyzetükbe egy rugó húzza vissza. Hogy ez a beállított helyzetet ne húzza el, egy villás szerkezet fékezi az állítótengelyt. A korábban említett katódköri hullámszűrő a forgó mellett, a panel felett helyezkedik el.

A panel alatt látható a „yaxley" típusú hullámváltó, a fix rövid- és az elforduló antennatekercsű közép- és hosszúhullámú rezgőköri tekercs. A szűrő elektrolit kondenzátor vízszintes helyzetű és a végcső katódkondenzátora a panel hátuljára van fémszalaggal rögzítve. A gramofon bemenet banánhüvelyei és részben az audion foglalat fémdobozzal van árnyékolva. A restauráláshoz használjunk lehetőleg világosszürke rétegellenállásokat, piros Sator és barna bakelitházas Remix papírkondenzátorokat.

Értékelés

Rendbetétel után, ha munkánkat gondosan végeztük, a helyi adót meglepően kellemes hangon megszólaltató, szép kinézetű készülékhez jutunk, amelynek vételkészsége nagyban függ a körülményektől. A villanyantennával városban a jelenlegi viszonyok között ne is kísérletezzünk, ha csupán földvezetéket használunk, még mindig nagy a zúgás, amelyet jelentősen csökkenthetünk, ha a panelt földeljük és antennát használunk. Mindenki a helyi viszonyok szerint tudja a legjobb eredményt adó szoba-, padlás- vagy magasantennát kikísérletezni. A hasonló korú kisszuperek (Orion 044) lényegesen jobb vételkészséget mutatnak, különösen igaz ez rövidhullámon. Ezért az összehasonlítást csak egyéb kétpentódás 2 + 1-esekkel végezzük. Ezt meg is fogom tenni egy későbbi ismertetésben, amelyet a Standard RX típusú vevőről tervezek.

Simoncsics László

Egy 882-es a mindennapokban

Az 50-es évek elején, általános iskolásként meg-megálltam a Kecskeméti Állami Áruház kirakata előtt, és sóvárogva nézegettem az ott látható rádiókészülékeket. Egy zeneszekrény közelében akkor pillantottam meg először az Orion 882-est. Lenyűgözött látványával, tetszetős, függőleges skálaüvegével, de arra, hogy egyszer nekem is lehet ilyen, gondolni sem mertem. Néprádióra telt a családomnak, ezért a csodálatos világvevőért anyám tízhavi özvegyi nyugdíja lett volna elegendő. Már felnőtt fejjel, jó 12 éve került birtokomba ebből a rég áhított készülékből egy példány. Egy nyugdíjas főkönyvelőé volt, aki Kecskeméten a szomszédunkban lakott. Vili bácsi, nyugodjon békében, 600 forintért felkínálta, és én örömmel kaptam a alkalmon. Elmondta, sokat bajlódott vele, mert nem szólt hangosan, és ráunt a bütykölésére. Mondani sem kell, nekem is meggyűlt a bajom a jó öreg 882-essel. A fiatalkori ragaszkodás azonban átsegített minden nehézségen. Szakértelmemnél inkább a buzgalmam és a kitartásom volt nagyobb, hogy a készüléket megőrizhessem a mai időkre. Azt mindjárt megállapítottam, hogy Vili bácsi rövid padlásantennájától nem „lakhatott jól" a készülék. Nálam, egy 13-14 méter magasan kifeszített, az 50 méteres rövidhullám vételére méretezett szalagdipol antennával viszont már élénkebben szólt. Szemügyre véve a belsejét, észleltem, hogy a KF- dobozokba nem turkált bele senki, jó állapotban van a kezelőszervek, az alkatrészek többsége, és a két, mindmáig kiváló hangteljesítményt nyújtó hangszóró. Nosza, lássunk munkához, hogy ahol esetleg még baj lehet, javítsuk ki a hibát! Az elszakadt skálahúrt damillal pótoltam. A beporosodott vagy maszatos skálaüveget óvatosan tisztítottam meg, enyhén nedves vattával, hogy az eredeti feliratozást ne sértsem. A skálaforgató szerkezetek nyikorgásának is megtaláltam az ellenszerét, egy kevés óvatosan adagolt benzinnel, majd olajjal. Amihez hozzáért az ember egy öreg rádióban, az, könnyen törik, leválik. Volt benne részem. A skálavilágítás vezetékei és elgyöngült forrasztásai feladták a leckét, többször. Miért nem szól hangosabban egy-egy tartományban? Kiderült, hogy korábban a hiányzó antennaerő pótlásaként itt-ott a tekercsek vasmagjainak elcsavarásával is megpróbálkozott kedves ismerősöm. A 13-16 méteres rövidhullámú szakaszon több, elszakadt vezetéket találtam. Ezeknek az újbóli összeforrasztásával haladhattam tovább. A hangolást a revolverforgóba beépített szabályozókkal, szignálgenerátor híján, füllel próbáltam megoldani, ahol erre szükség mutatkozott, gyárilag behangolt készüléket mintának véve. Ma már tudom, jobb megoldás is kínálkozott volna, de akkor az így „sikerült". Kisebb-nagyobb problémák jöttek csőstül. Egy elvétett mozdulat a csavarhúzóval a 882-es szikrázó csattanással jelezte, hogy nem jó helyre nyúltam. S nehogy azt higgye bárki is, hogy a hibajelenségek csak úgy maguktól elmúlnak! A fém sasszin rajta felejtett varázsszem és foglalata, az érintkező részektől, nem maradt következmény nélkül. Az elfüstölt vezetékeket újakkal kellett pótolni. Hadd említsem meg itt a gyűjtőtársak segítőkészségét, amelyet készülékem egész mostani utóélete alatt többször tapasztaltam, jól felkészült kollégáktól, mint a nagykőrösi Dobnik János és a kecskeméti Melegh Tibor. Az utóbbi alkatrészhiányos, hasonló 882-eséből hosszú-, közép- és 70-185 méteres hullámsáv vételéhez pótolta az időközben tönkrement szerelvényeket. Sokat köszönhetek neki más hibák elhárításához nyújtott segítségéért is, ami megint csak arra utal, társak, közösség nélkül nehezebb úrrá lenni egy-egy bonyolult hibán, ami a lelkes rádiógyűjtőt munka közben kíséri. Mit mondhatnék még kedves 882-esemről? Jó működése, ma is dicséri tervezőjét, alkotóit, szép hangjával kellemes élményt nyújt. Azt a tapasztalatot vonom le, több mint egy évtizedes megőrzéséből, hogy az Orion gyár szakemberei kiváló minősítést érdemelnek, ezért a típusért. Nagyot alkottak, maradandót, hiszen, ha nem így volna, egy 50 évvel ezelőtti iskolás jómagam nem élvezhetné 2002-ben is munkájuk gyümölcsét. A kirakaton át csodált rádió így kel életre mindennap.

Kohl Antal
Nagykőrös

Forrás: MRU 1926. 18.szám

PALACE Csillár és rádió, állólámpák, falikarok, selyemlámpaernyők, villanyfőzők, vasalók, szerelési anyagok, izzólámpák, antennaszerelés, porszívók,
Budapest, VII. Rákóczi-út 47. — Telefon: 40-6-07.

Árváltozások! Standard RX, TRT Super Olympikon, Telefunken Rekord és Standard Super 34-nél

RÁDIÓKÉSZÜLÉK-ÁRLAP: 1933/34

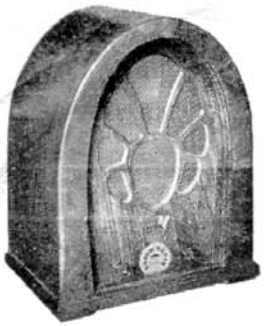
Típus	Készpénz ár:	6 hó			9 hó			12 hó			Megjegyzés
		Ár	Előleg	Részlet	Ár	Előleg	Részlet	Ár	Előleg	Részlet	
2+1 csöves											
Orion „7221"	121.50	135.—	15.—	20.—	142.50	16.50	14.—	150.—	18.—	11.—	egyen- és váltóáramra
Orion „7123"	86.40				96.—	11.—	8.50	10 hónapra			
Orion „7016"	77.40				86.—	6.—	8.—	10 hónapra			
Standard „RX"	162.—	178.—	28.—	25.—	183.—	21.—	18.—	188.—	20.—	14.—	
Standard „2XD"	135.—	146.—	26.—	20.—				158.—	14.—	12.—	egyenáramú 2 csöves
Telefunken „Diadal"	138.—	149.—	23.—	21.—	155.—	20.—	15.—				
3+1 csöves											
Orion „7331"	225.—	250.—	40.—	35.—	267.50	28.50	26.—	275.—	35.—	20.—	
Orion „7133"	283.50	315.—	51.—	44.—	330.—	33.—	33.—	346.50	34.50	26.—	
Orion „7134"	306.—	340.—	40.—	50.—	357.50	42.50	35.—	375.—	39.—	28.—	csak rendelésre szállítható
Orion „7037"	225.—	250.—	40.—	35.—	267.50	28.50	26.—	275.—	35.—	20.—	7038 u. a. egyenáramra
Standard „Lord"	165.—	183.—	33.—	25.—				195.—	21.—	14.50	
T. R. T. „Super Olympikon"	305.—										
Telefunken „Rekord"	298.—	324.—	54.—	45.—	336.—	39.—	33.—	346.—	34.—	26.—	
4+1 csöves											
Standard „Super 34"	340.—	375.—	63.—	52.—	386.—	44.—	38.—	398.—	38.—	30.—	
5+1 csöves											
Philips „Star"	396.—	440.—	80.—	60.—	455.—	68.—	43.—	475.—	43.—	36.—	
6+1 csöves											
Orion „7066"	405.—	450.—	66.—	64.—	472.50	49.50	47.—	495.—	51.—	37.—	
Standard „Super 33"	405.—	450.—	72.—	63.—				480.—	42.—	36.50	

61582. — ATHENAEUM — Árváltozás a családi és forgalmi adóváltság beszedésétől. — Felelős kiadó: Pór E.

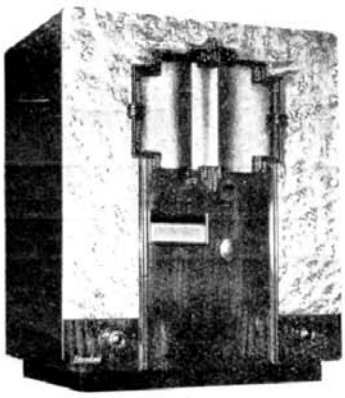
Akarja Bécset hallani?
Akkor használjon
KOH-I-NOOR KRISTÁLYT!!

A rádió örömök kulcsa a "DETEX" Crystal kapható minden jobb szaküzletben.

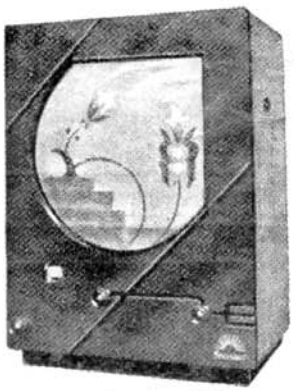
Forrás: MRU 1926. 12.sz. 13.oldal

Orion: 7221

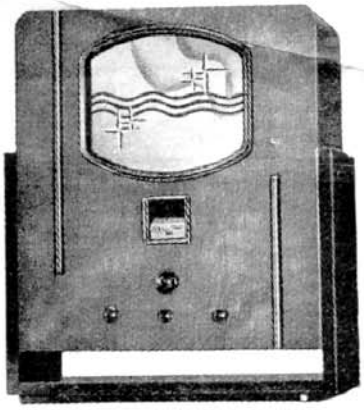
Standard «Super 34»

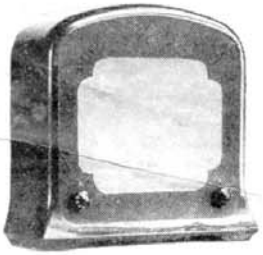
Standard «2XD»

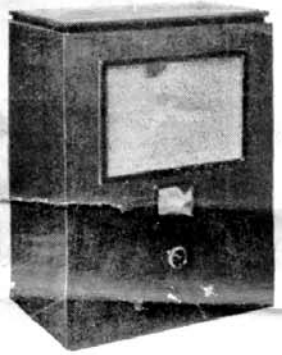
Standard «RX»

Philips «Star»

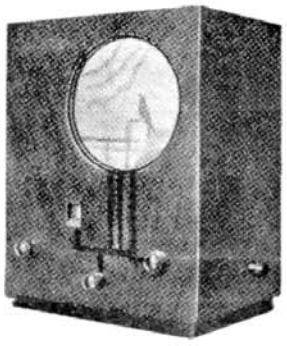
Telefunken «Diadal»

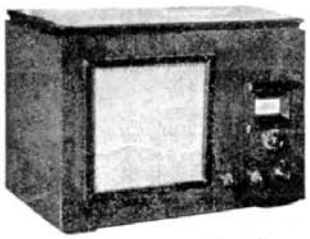
Orion: 7331

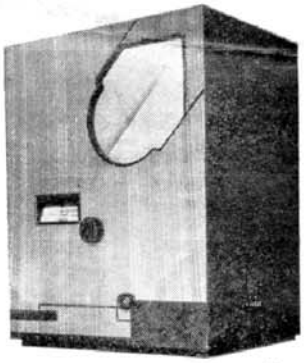
Orion: 7066

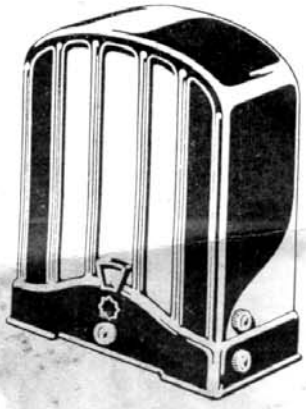
Standard «Lord»

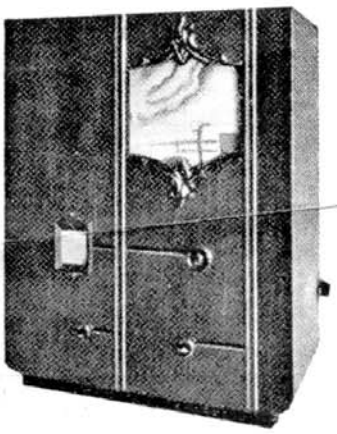
Orion: 7133

T. R. T.: Superolympikon

Telefunken «Record»

Standard «Super 33»

Orion: 7037

Szuperek tükörszelektivitása

Mint ismeretes, a szuperkészülékek tükörszelektivitása leginkább rövidhullámon kritikus. Akinek módjában áll a mai rövidhullámú vételt figyelni, különböző középfrekvenciájú készülékeken tapasztalhatja, hogy a 120 Kc. körüli középfrekvenciák jóval több interferenciás füttyöt termelnek a vételbe, mint akár háború előtt és alatt. Ennek a jelenségnek okát nem a készülékek esetleges megváltoztatásában, hanem a rövidhullámú állomások nagyobb számában, nagyobb energiájában és esetleg hullámhosszaik kevésbé szerencsés elosztásában kereshetjük. Alábbi fejtegetésünk célja megvilágítani azokat az okokat, amelyek közreműködnek a zavartabb vételben.

Szelektívnek mondjuk azt a rádiókészüléket, amelyiknek hangológombját forgatva, könnyen elválaszthatók az állomások. Ez a kijelentés természetesen nagyon is népies és korántsem mondja meg, melyik a szelektív és melyik az aszelektív készülék. A szelektivitás viszonyszám alakjában határozható meg pontosan, amikor azt jelöljük meg, hogy a skálán beállított állomás hullámától eltérő másik hullám milyen erősségben fogható, azaz milyen erősségben zavar. Amikor általában készülékek szelektivitásáról beszélünk, ezt a szelektivitást értjük. „*Egyenes*" kapcsolású, tehát nem szuperkészülékeknél nem is jöhet számításba a szelektivitás más értelmezése. A szuperkészülékeknél azonban — a rendszer különös adottsága folytán — az említett szelektivitáson kívül még más szelektivitásról is beszélhetünk, ami alig mutat összefüggést az előbbivel és megnyilvánulása is egészen sajátságos. A szuperek eme másirányú szelektivitását **tükörszelektivitásnak** nevezzük. Amíg a „*normál*" (nevezzük így az első értelmezést) szelektivitás mindig hullámhosszban közeli állomások között kritikus, addig a *tükörszelektivitás* olyan tényező, ami látszólag csak *kiváltságos* állomások között játszik szerepet. Ha mondjuk **Lyont** a hullámhosszban közeli **Prága** zavarja („*áthallatszik*"), a normálszelektivitás hiányáról beszélünk, ha azonban a hullámhosszban jóval távolabbi *Grác* (majdnem fél „skála" távolságnyira lévő) zavar *Lyon* vételébe, a *tükörszelektivitás* elégtelenségét állapíthatjuk meg. Ha ebben az esetben módunk van a készülék normál szelektivitását fokozni, hogy *Lyont* egyáltalán ne zavarja *Prága*, változatlanul azt fogjuk tapasztalni, hogy *Grác továbbra is zavar*. Tehát a két szelektivitás között (ilyen értelemben) nincs összefüggés.

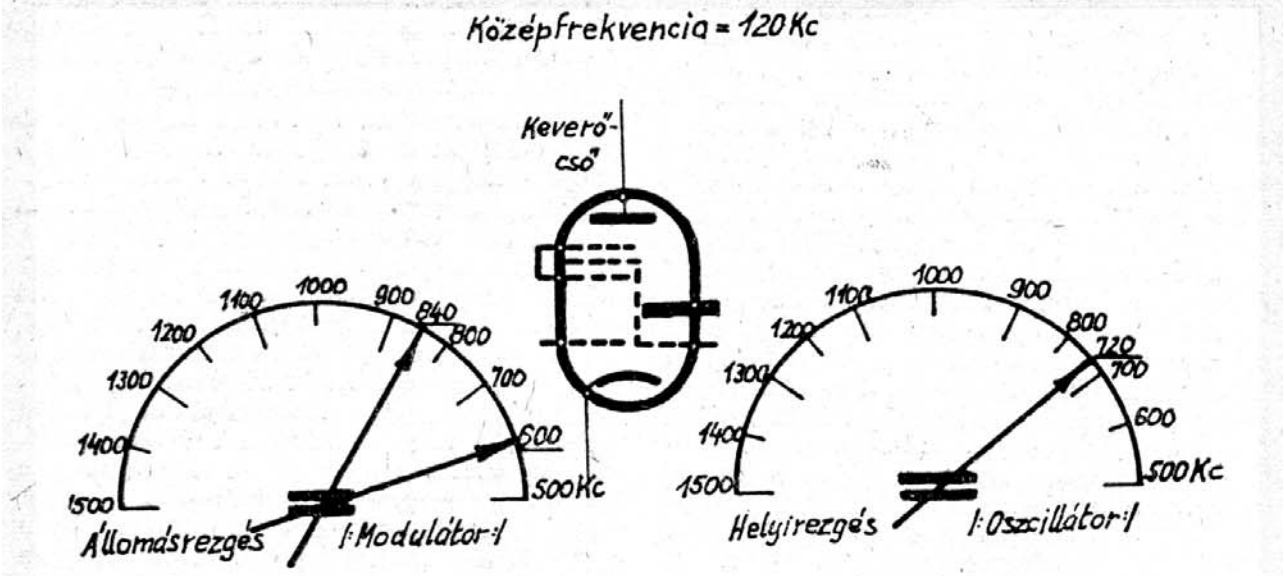
Lássuk ezekután, mi szabja meg egyik és másik szelektivitás értékét. A szuper-elvből tudjuk, hogy a venni kívánt állomás rezgéseit egy helyirezgéssel kell „*keverni*". A helyirezgést mindig úgy kell megválasztani, hogy *az állomás rezgése* és a *helyirezgés között* annyi rezgésdifferencia legyen, mint amilyen rezgésű a *középfrekvencia*. Például, ha középfrekvenciánk 120 Kilociklusra van hangolva, egy 600 Kc-m állomást úgy vehetek, ha hozzá egy 720 Kc-m helyirezgést keverek. A rezgésdifferencia azonban kiadódik egy másik segédrezgéssel is, mégpedig a 480 Kc-m rezgéssel is (600—480 = 120). Ebből a kettősségből adódik tulajdonképpen a tükörszelektivitás problémája. Hogyan kérdezheti az olvasó, hiszen *csak egy* segédrezgésünk van, honnan adódik a másik? Másik helyirezgés nem is adódik, csak két állomás az egy rezgéshez. Mert ha előbbi példánk 720-as segédrezgését vesszük két állomással is, kiadja a középfrekvenciát. Először, mint példának vettük, 720—600 = 120 és 840—720 = 120. Tehát ugyanazzal a rezgéssel a 840 Kc-n állomás is vehető.

Első ábránkon a számszerű adatokat jelképesen is bemutatjuk, mintha csak két forgókondenzátor skáláját figyelnénk (e kísérlet valóságban is elvégezhető és a skála számszerű adatai pontosan leolvashatók). A baloldali forgókondenzátor az antennarezgéseket, azaz a vett állomás rezgéseit jelzi, a jobboldali forgó és skálája a helyi oszcillátor rezgéseit mutatja. Ha oszcillátorunkat 720-as rezgésre állítjuk, másik forgókondenzátorunkkal *(modulátorforgó)* két helyen is foghatunk állomást, egyet 600 Kc-on, egyet pedig 840 Kc-on. Ez a helyzet és az arány 120 Kc-n középfrekvencia esetén.

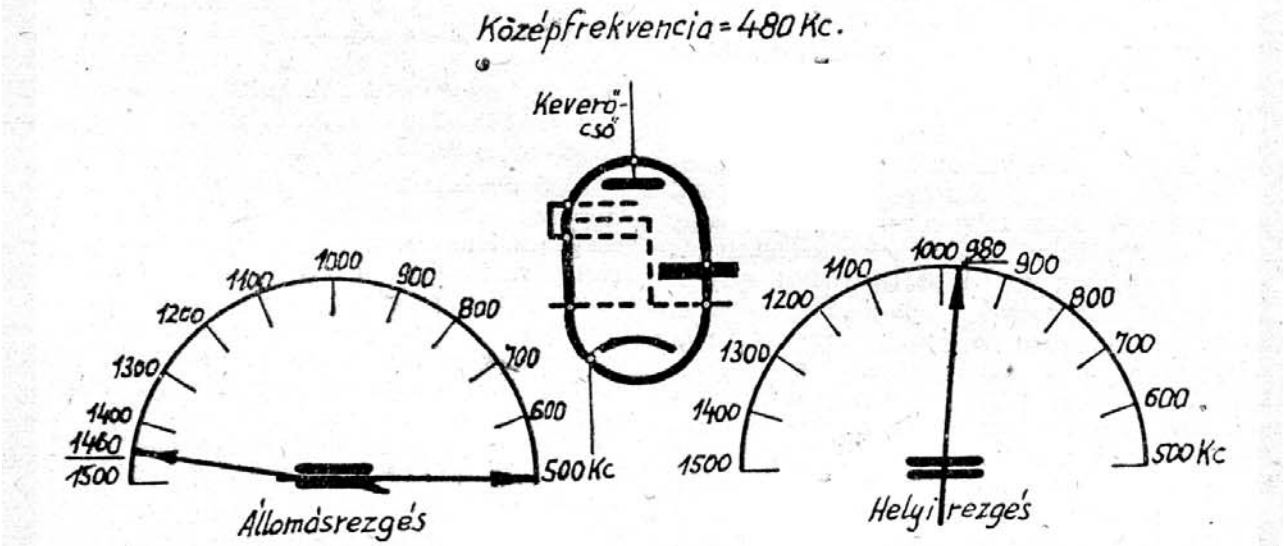
Második ábránk ugyanezt a kettőséget ábrázolja, csak 480 Kilociklusú középfrekvencia alkalmazása mellett. Ha itt is az előbbi 720-as helyirezgést vettük volna példának, a modulátorforgón már nem is tudtuk volna berajzolni a nyilakat. Ezért olyan helyirezgést választottunk, amilyennél még mindkét vehető állomást bejelölhettük. Így 980-as helyirezgés mellett az 500 Kc-n és az 1460 Kc-n állomások vehetők. A nyilak szögeinek különbsége igen feltűnő. De lássuk most, mit jelent ez a gyakorlatban.

Az eddigiekből az tűnt ki, hogy minden oszcillatorrezgéssel két állomás (vagy hullám) vehető. Vajjon kettőt is hallunk a valóságban? Erre azt is lehet mondani, igen, csak hozzá kell fűzni, hogy nem mindig egyforma hangerővel. A *nem mindig* szavakon olyan értelemben van hangsúly, mint amilyen értelemben van lehangolva a modulátorkör. Azaz, ha a két rezgés között áll a hangoló forgó (modulator), akkor igen (feltéve, hogy a két vehető állomás egyforma térintenzitással jön). Ha azonban egyik rezgésére van beállítva pontosan a modulátorforgó, akkor az jön sokkal erősebben. Ez már a hangolt rezgőkör sajátsága.

A gyakorlatban ennek értelmében úgy kellett alakítani a vételt, hogy a venni kívánt állomás aránytalanul erősebben jöjjön, azaz a **„tükörállomás"** már ne legyen hallható. Ezt a multban kétféleképpen sikerült elérni *közép- és hosszú hullámon.* Az egyik megoldás (körülbelül) 120-as középfrekvenciát használ és a modulátorkör szelektivitását fokozza (3. ábra), a másik 480 körüli középfrekvenciát alkalmaz, ami már maga is kellő tükörszelektivitást biztosít (a tükörállomás-frekvenciában igen távolesik). Az előbbi kivitelnél még egy szűrőkört alkalmaznak és így a két *„bemenő"* hangoltkör (antenna és modulátor) kellő tükörszelektivitást biztosít (a mai vételi viszonyok mel-

1. ábra

2. ábra

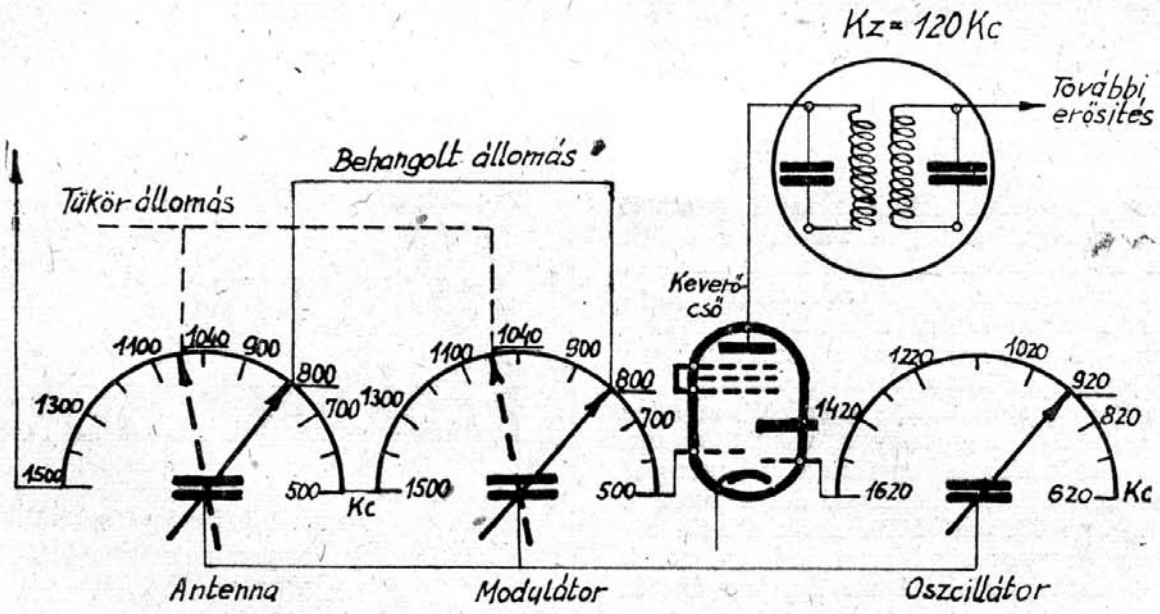
lett) közép- és hosszúhullámon, de csakis itt.

Minthogy a három forgó a modern szupereknél *„egy tengelyen"* forog, az oszcillátorkör olyan differenciával jár, mint amilyent a középfrekvencia állandóan megkíván, ezért tér el (3. ábra) az oszcillátorkör frekvenciabeosztása az előkörökétől.

Az elmondottakból most már kitűnik, hogy tükörszelektivitást egyrészt a bemenőkörök szelektivitása, másrészt a középfrekvencia rezgésének nagysága szabja meg. A normálszelektivitást a **legnagyobbrészt** maga a középfrekvencia biztosítja több (rendszerint 4 hangoltkör) hangoltkörével. A normálszelektivitást a modulátorkör és esetleges antennakör természetesen fokozza.

Az eddig elmondottak mind arra mutatnak, hogy a 480 körüli középfrekvenciák jobban biztosítják a tükörszelektivitást és éppen ezért kínálkozik is a kérdés, miért használnak és használtak inkább régen 120-as középfrekvenciákat. Azért, mert 120 körül jóval *nagyobb a középfrekvencia erősítése, érzékenyebb a készülék, jobb a fa-*

3. ábra

dingszabályozás, egyszerűbb az árnyékolás, stabilabb a felépítés. Kétségkívül sok előny az egyetlen hátránnyal szemben.

Ma azonban az egyetlen hátrány (a tükörszelektivitás hiányossága) annyira döntő tényező rövidhullámon, hogy ezt eltűrni már nem lehet. Mert mi is a helyzet rövidhullámon? Nem kisebb a baj, mint az, hogy az antenna és modulátorkör szelektivitása nem elegendő. Ez részben a rövidhullámú **„keverés"** természetéből adódik (befolyásolják, húzzák egymást a körök), részben pedig a technikai kivitel (már az 500 cm-es forgókondenzátoré) nem lehet pontos és tökéletes. Elegendő csak egy pillantás negyedik ábránkra, hogy meggyőzzön bennünket, milyen nehéz a helyzet.

Amíg például középhullámon 1000 Kilociklust „hangol el" az 500-as forgó, addig rövidhullámon 14.000 Kilociklust (14 Megaciklust) hidal át. Ha történetesen főleg a bemenőkörökön múlna a tükörszelektivitás, mint középhullámon, akkor forgó technikai kivitelén bukna meg a megoldás. Nem lehetne kapacitásban úgy *„együttfuttatni"* a forgókat, legalábbis végig olyan pontosság-

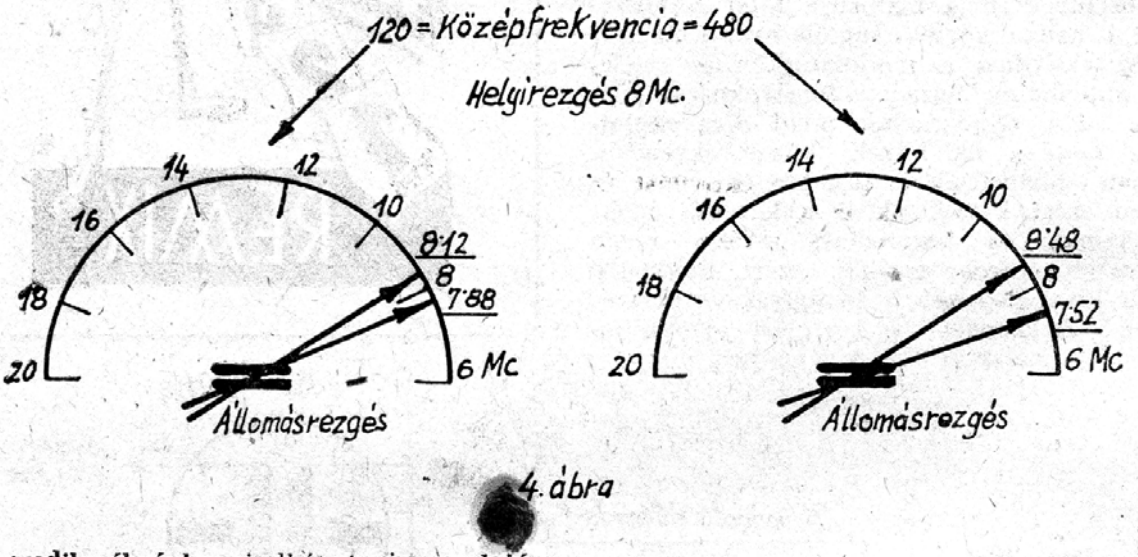
gal, mint amilyen pontosságot a hangolás megkívánna.

Szerencsére a gyakorlatban ilyen problémák nem akadnak, mert szuper bemeneti körei, antenna, modulátor közel sem szelektívek. Főleg a keverési rendszer tökéletlenségének tudható be, hogy az oszcillátor és modulátorkör befolyásolják, **„húzzák"** egymást. Az elhúzás annál nagyobb mértékű, minél kisebb a két rezgés között a különbség. A hátrány itt is a 120-as középfrekvenciánál nagyobb.

hullámot fogjuk fel és újra keverjük egy olyan rezgéssel, ami 120-as középfrekvenciára különbözik. Előbb tehát biztosítjuk a tükörszelektivitást mérsékelt erősítéssel, majd akadálytalanul transzponáljuk nagy erősítést adó középfrekvenciára.

Érdemesnek ígérkezik ezek szerint egy olyan előfokozat megépítése, ami meglévő 120-as készülékünk elé lenne kapcsolható és kétszeres transzponálás elvén működne mint önálló rövidhullámú vevő.

Makai István

4. ábra

Negyedik ábránk mindkét tagja **modulátorállást** mutat, az egyik 120-as, a másik 480-as középfrekvencia esetén szemlélteti, milyen közel áll a forgókondenzátoron egymáshoz a venni kívánt állomás és tükörállomás. A 480-as helyzete mindenesetre szemlátomást is kedvezőbb.

A 120-as modulátorkör ezenfelül annyira nem szelektív, hogy úgy a venni kívánt, mint a tükörállomás egyforma hangerővel jelentkezhetnek. A szerencse dolga csupán, hogy a venni kívánt állomásnak akad-e tükörállomása vagy sem, mert ha nem akad, nincs is mi zavarjon. A multban szerencsés volt a helyzet, nem akadt sok tükörállomás, elég zavarmentes volt a vétel 120-as középfrekvenciával is. Úgy látszik, a helyzet ma már kezd kritikussá válni és aligha fog már több új készülék alacsony középfrekvenciával készülni.

Ne gondoljuk azonban, hogy maga a 120 körüli középfrekvencia ezzel most már a multé, mert már évekkel ezelőtt kieszeltek olyan megoldást, amelyik egyesíti mindkét rendszer előnyét, azaz a fokozott tükörszelektivitást és a nagy erősítést. Ez a mindkét rendszer előnyét egyesítő kapcsolás a **„kétszeres transzponálás"**. A vett állomást itt előbb magas középfrekvenciára keverjük, majd ezt a középfrekvenciát, mint vett

AMATŐRÖK,
RÁDIÓIPAROSOK

saját készítményű szignálgenerátorainak hitelesítését különleges pontosságú hullámmérővel elvégzi

KISS TIVADAR
okl. gépészmérnök rádiólaboratóriuma,
BUDAPEST, II. KER., BIMBÓ-ÚT 9.
Telefon: 160—405.

Forrás: 1946. július-augusztus

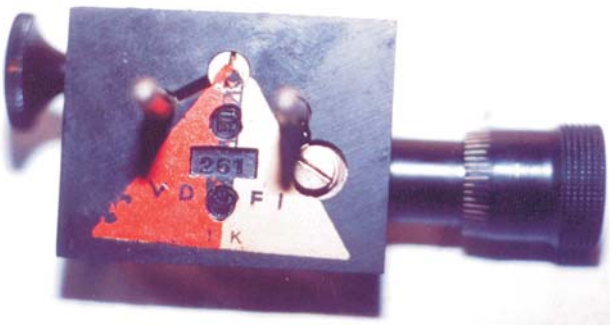
A detektorokról I. rész

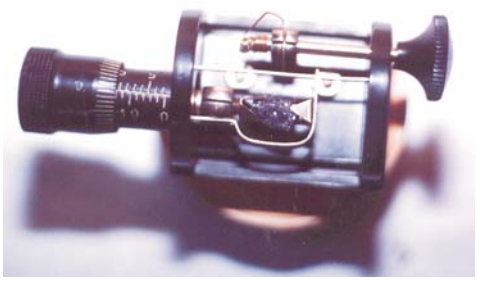
Ezzel a cikkel szintén egy régi ígéretemet teljesítem, már kb. 2 éve ígértem, hogy a detektorokról is írok. Mivel a detektorok működéséről, a detektoros rádiókról sok cikket olvashattunk a különféle szakirodalmakban, ezért én most e cikk keretében inkább egyes típusokat akarok csak bemutatni. Gyűjtő szemszögből a saját tapasztalatom alapján körülbelül 3 időszakra osztom a detektorok gyártási korát. Az első időszak a rádiózás megindulása a 20-as évek második felétől kb. a 30-as évek közepéig. Sok detektor, melyekkel találkozhatunk ebből az időszakból való. A magyar rádió megindulása után virágkorát élte a detektoros rádiózás, hisz így olcsón lehetett rádióvételhez jutni. Szinte nem múlt el hét, hogy ne találkozhattak újabbnál újabb típusú szerkezetű detektorokkal az akkori amatőrök. De nemcsak detektorokkal, hanem azok alkatrészeivel, detektortűkkel, különféle, a reklámok szerint egyre nagyobb hatótávolságú kristályokkal. Tehát, mint már jeleztem ez volt a fénykor a 20-as évek második fele, de mivel a „lámpás" rádiók egyre jobban fejlődtek, az azzal rádiózók száma egyre több lett, a detektorosok egyre jobban háttérbe szorultak. A 30-as évek elején már nemigen jöttek új típusok a detektorok terén, inkább a régebbi jól bevált típusok és kristályok maradtak forgalomban, még ebben az időszakban is. Kb. eddig tartott az első időszak. Szerencsénkre ekkor nagyon sok típus készült nagy mennyiségben, detektoraink többsége ebből az időszakból maradt fenn. A második időszak kb. a 30-as évek közepétől kezdődik és a háborús időszak gazdasági helyzete miatt újra fellendült egy kicsit a detektoros rádiózás. Ekkor jöttek újabb detektoros készülékek, melyek már vasmagos tekercscsel voltak ellátva 2 állomásra BP. I., BP. II. vételére készültek. Ekkor volt jobban jellemző a fix detektor, de ekkor gyártottak sok más újabb típusú detektort is. Ez a második korszak eltartott a 40-es évek közepéig. Van egy harmadik időszak is, ez főleg az 50-s évek korszaka, ekkor az ifjúság részére alakított rádiókörök és az amatőrök igényeinek kielégítésére forgalomban volt néhány detektortípus. Tehát amint láthatjuk nem minden detektor készült a 20-as években, ezért fontosnak találtam, hogy a detektorokról is tudjuk, hogy kb. milyen időszakhoz tartoznak. Most csak egy-két típust mutatok be, a következő részben többet.

Kóger László

Blaupunkt Red Star precíziós detektor, mikrométer hangolású, látványos darab. Valószínű, hogy sokan ismerik, sok volt, és sok is maradt belőle, annak ellenére, hogy szinte ez volt a 20-as években a detektorok „királya" és az egyik legdrágább típus volt. A mikrométer beállítás inkább reklám és üzleti fogás volt, mert hisz egy detektornál azért még sincs erre a megoldásra szükség, ennél sokkal egyszerűbb állítószerkezet is adhat tökéletes megoldást. Mivel márkás darab volt, utánozták is egyszerűbb, silányabb, de hasonló kivitelben. A szerkezetet celuloid porvédő búra védi a külső behatásoktól, ez a búra a legritkább esetben maradt meg a detektoron. A későbbiekben megpróbáljuk utángyártani.

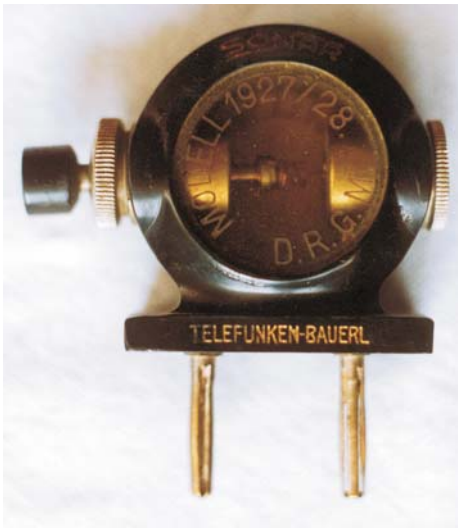

Telefunken SONAR: igen ritka gyári darab, tudomásom szerint 1925-26-os típus. Az egyik gombbal a tűnyomást lehet állítani, a másikkal a kristályt lehet forgatni. A szerkezetet celuloid ablak védi a portól. A ház keménygumiból van.

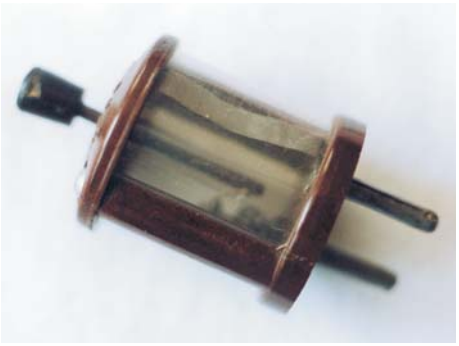

Telefunken MODEL SONAR 1927/28.: Az előző újabb variánsa, 1927-28-ból látványosabb darab, a kristályt ugyaígy lehet forgatni, mint az elődjénél, a tűt viszont lehet billegtetni, így sokkal jobban állítható. Ez is ritka példány.

„HÉJJA": A nevéből is látható, hogy magyar darab, celuloid hengeres, a kristály alúl fixen van rögzítve, a tű felülről állítható minden irányban, egyszerű szerkezet. Sajnos a korát és a gyártó pontosan nem tudom, semmilyen katalógusban, reklámban nem találkoztam eddig vele. Én egy Orion 100 típusú detektoros készülékkel jutottam hozzá, lehet hogy azzal került forgalomba? A háza bakelitből van, nem olyan finom kivitelű, mint az előző

TELUR: Tipikus celuloidhengeres darab, fekvő típus, eléggé nagy méretű, nem is lehet minden detektorosra rátenni a mérete miatt. Bordó bakelitháza van, piros műanyag állítógombokkal. A kristályt wood fém rögzíti, forgatni lehet, lehet állítani a tűnyomást, és külön a tű irányát. Teljesen hasonló detektor, jelzés nélkül, vagy más felirattal készült a második időszakban is, de ez a TELUR feliratos valószínű a 20-as években készült. Gyártó egyenlőre ismeretlen.

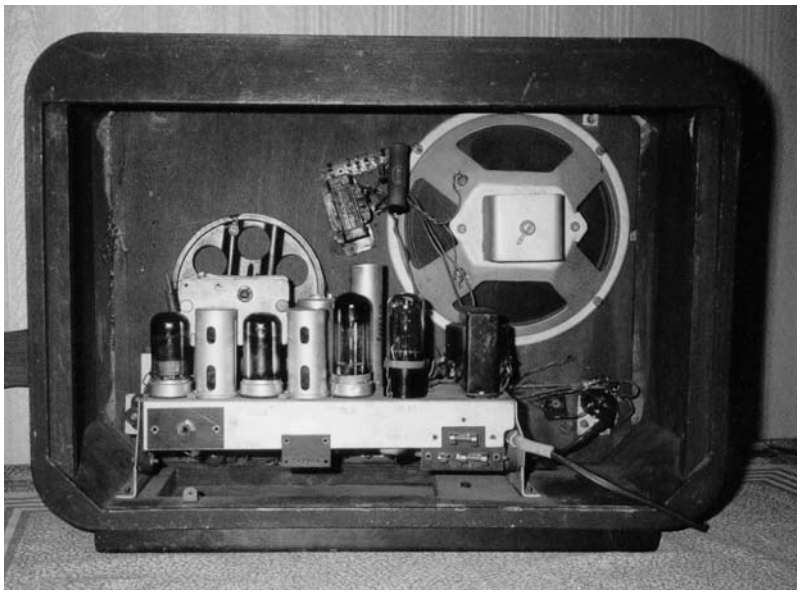

ORION 239 A

Hasonló felépítésű rádiókat kb. 1949-től már gyártott az ORION (227A, 228A). Valószínűleg ezek továbbfejlesztéseként jött létre a 239A típus. Gyártási ideje 1953-ra tehető. Bár magán viseli az ötvenes évek anyagtakarékosságának jegyeit, mégis szebb hangzása és formatervezettebb kávája jobb minőségről árulkodik. Közép és rövidhullámú vételre alkalmas. Egyszerű felépítése ellenére szép kivitelű készülék. A világosságára festett élek előnyösen kihangsúlyozzák a káva formáját. A hangszóróselyemre kétféle színű, és méretű díszléceket ragasztottak. Az élvilágítású skálaüveg kívülről van a kávába becsúsztatva. Az állomások feliratozása jól olvasható, a két hullámsáv eltérő színnel van jelölve és a hangoló gomb hullámsávonkénti állása is fel van rá festve. A bal oldali kezelőgomb a hangerőszabályozó és bekapcsoló, a jobb oldali az állomáskereső és hullámváltó. Kidobozoláskor alul négy csavart kell kicsavarni és a hangfalon felül két rögzítést kell oldani, ezután a szerkezet egyben kiemelhető. A hangszórót, kimenőtrafót és a kezelőszerveket tartó furnérlap egy egységet képez a panellel. Erre szerelték a skálamutató vezető sínjét és a húrozás néhány más alkatrészét is, ami miatt a húrozás javítása elég nehézkes. A paneltől a kávába rögzítő szerelvény gumigyűrűkkel van elszigetelve, így a felerősítő csavarok érintése nem veszélyes. Vevőcsövei: UCH 21, UCH 21, UBL 21, hálózati egyenirányítója UY I N oktál foglalatú. Az anódpótló autotranszformátoros 110 és 220 V-ra, feszültségváltás az üvegcsöves biztosíték áthelyezésével történik. A hullámváltó rendkívül egyszerű, a hangoló gomb kihúzásával és betolásával működtethető. Az állomáskereső gomb tengelyére rögzített bakelitgyűrű pereme mozgatja az öt érintkezős hullámváltó lemezkét, ami a panel oldalán kialakított sínben van. Rövidhullámra kapcsolva a középhullámú tekercseket rövidre zárja. A gyár a szerelésnél zöld kristályos szénréteg ellenállásokat, Remix feliratú papír- és parafinbevonatú kondenzátorokat alkalmazott. A KF tekercsekben M6 fél hosszúságú, a hullámsávok tekercseiben M8 fél hosszúságú ferrit (manifer) magok vannak. Kivétel a rövidhullám oszcillátor tekercs, ott teljes hosszúságú mag van. Az oszcillátor tekercsek a panel alatt helyezkednek el, a modulátor tekercsek felül vannak. A bevezetőben említett szebb hangzást a 20 cm átmérőjű hangszóró és a kimenőtrafóról működő negatív visszacsatolás biztosítja. A zavarmentesebb középhullámú vétel érdekében az antennakörbe KF szívó tekercset építettek. Az idők folyamán általában a skálaüveg belső oldala nagyon elpiszkolódik, finom ecsettel nagyon óvatosan lehet csak tisztítani, mert a feliratozás nagyon sérülékeny. Felújításnál néhány tipikus hibával találkoztunk. (hálózati kapcsoló hibás, szűrőelkó kiszáradt, KF rezgőköri kondenzátor szakadt), ezek elhárítása általában nem okoz problémát.

Millinghoffer József
Budapest

Jobb félni, mint megijedni.

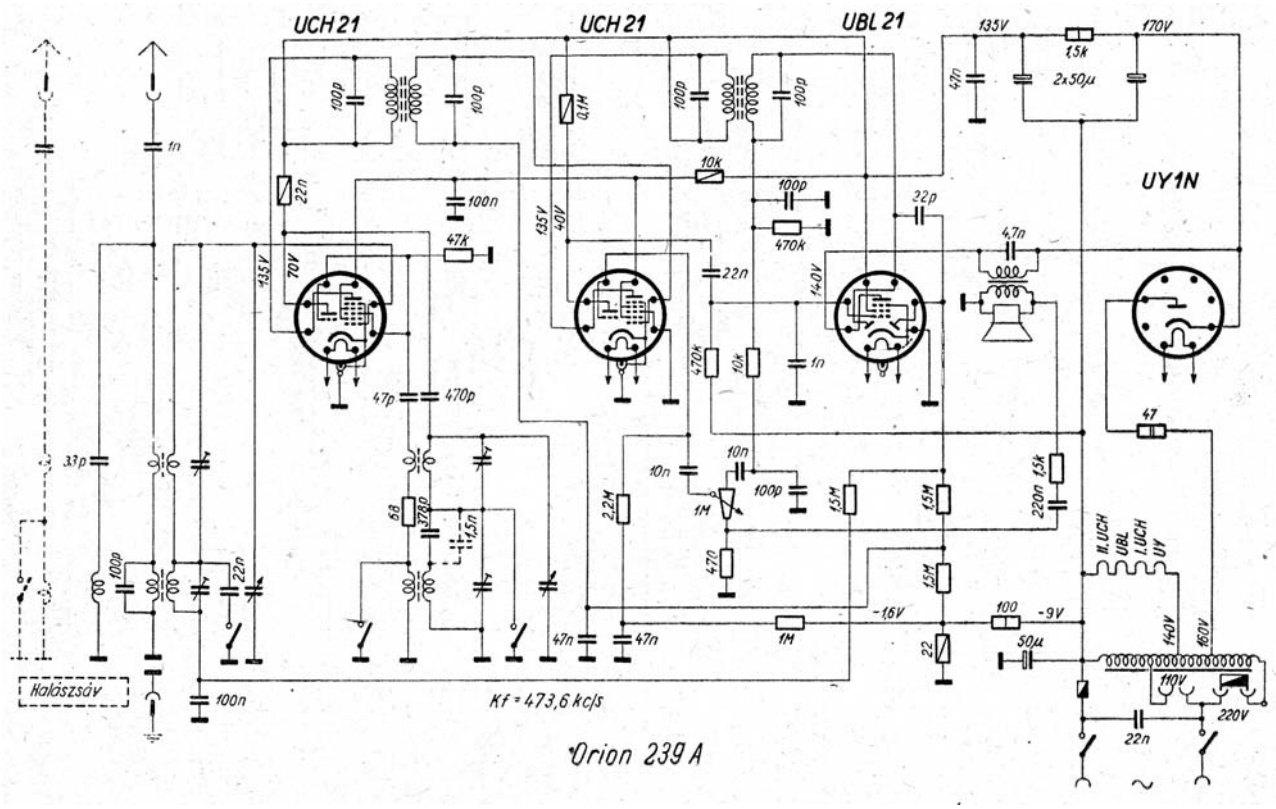
— Na mi van a rádióval Lipicák ur?

— Hagyja! Leszereltem, mert a feleségem mindig veszekedett. Féltette a zongoráját.

— ???

— Tudja, olvasta valahol, hogy az antennába beleüt a villám, — és mi a zongorát használtuk antennának.

Beszámoló
a veszprémi rádiótörténeti kiállításról

Több éves kilincselés eredménye volt látható 2002. Február 1.-től egy hét időtartamban, Veszprémben, a Városi Művelődési Központ előcsarnokában. Lehetőséget kaptam ugyanis, hogy a megszokott képzőművészeti kiállítások mellett, végre technikai érdekességgel is gazdagíthassam Szülővárosom kulturális életét.

Saját gyűjteményem anyaga került kiállításra, amelynek a „Hangosanbeszélőtől a távolbalátóig" címet adtam. Célom, nem a teljes gyűjteményem bemutatása volt, hanem ízelítő a rádiótechnika fejlődéséből, ahogy a címe is tükrözi. Elsődleges tekintettel voltam még a nosztalgiára is, vagyis arra, hogy a látogatók a rádió-régiségek mellett, ismerős készülékekkel is találkozhassanak, amelyeket felismerhettek fiatalabb korukból. A kiállításon vegyes gyártmányok szerepeltek. Csoportosításukat kicsit a koruk, kicsit a funkciójuk szerint végeztem el. Egy kupac régebbi rádió, egy kupac hordozható vagy telepes, egy kupac magnó, lemezjátszó, zeneszekrény, vegyítve sok aprósággal, régi irodalommal és a detektorostól kezdődő sort egy Orion AT 501 televízió zárta, természetesen bekapcsolt állapotban, mint az első magyar „távolbalátó".

A kiállítást Veszprém alpolgármestere, Asztalos István és a Művelődési ház igazgatója nyitották meg. Az első meglepetésem már itt kezdődött a nagyszámú, kb. 70-80 fős látogató, sajtó, TV megjelenése miatt. Az elkövetkező napok szinte minden időmet lekötötték, ugyanis az iskolák tömege jelezte látogatását, akiknek személyes bemutatást és tárlatvezetést ígértem. Végső meglepetésem a vendégkönyv átlapozgatása okozta, ugyanis a vendégkönyvbe az átlagos képzőművészeti kiállítások 2-4 oldalnyi bejegyzése után, 14 oldalt sikerült megtölteni a látogatóknak ezen a kiállításon.
Tanulság: Igen nagy érdeklődés mutatkozik szakmai hobbynk közszemlére tételéért.

A kiállításon kb. 80 készülékem volt látható. A kiállításnak azzal növeltem a varázsát, hogy a készülékek felét bekapcsoltam, azok szóltak is. A hangzavar elkerülése miatt az alábbi technikai trükköt vetettem be. Számítógéppel készítettem egy CD-t, amelyre régi 78-as bakelitlemezek hanganyagát másoltam fel. A kulisszák mögött elhelyeztem egy modulálható, profi AM szignálgenerátort, antennaként végigvezettem egy drótot és minden rádión a CD-re felvett korabeli dalok szóltak középhullámon. Meglehetősen korhű hangulatot adott a kiállításnak és így már minden másképpen nézett ki, ha azt hallani is lehetett.
Hogy minek volt a legnagyobb sikere? Én sem gondoltam volna, hogy mindenkinek leesik az álla egy bekapcsolt szénszálas izzó láttán, vagy képtelenségnek tartják hallgatni egy drótos magnó acélhuzalról visszakapott, egyébként zajmentes, de nyávogó hangját. A komputer világában élő diákokat feltűnően érdekelte egy szétszerelt elektroncső bemutatása, vagy egy erősítő nélküli tölcséres gramofon „hatalmas" hangzása 1902-es hanglemezről. Csupa fülek lettek, amikor fejükre tettem egy detektoros rádió fejhallgatóját. Sokan végigkövették a burkolatától megfosztott Philips 2514 szereléstechnikáját, vagy csak a varázsszemek fénye hatott újdonságként, de mindenki elismerően kutatta a formatervezés gyönyörét a régi, beszélő dobozokon.
Végezetül, néhány szót a gyűjteményem eredetéről. 53 éves, veszprémi TV műszerész vagyok. A gyűjteményem többsége Édesapámtól származik, aki az 1930-as évek végétől rádióműszerészként, a szakma elismert mestere volt Veszprémben. Nem dobott ki semmit. Halála után szükséges volt némi lomtalanításra, tatarozásra a házon. Több tonna lim-lom eltávolítása után fedeztem fel, ami nem volt hozzáférhető addig. Egy rádiógyűjteményt találtam, sok alkatrésszel! Szakmai megszállottságom azonnal kiegészült a gyűjtő beteges hóbortjával. Így menthettem meg a múltat, a jövőnek!

Címem: *Herczeg István 8200 Veszprém, Hérics u. 12.*
Tel.: 88/425-705. 20/933-7755.

Utóirat: Szerencsés folytatása a kiállításnak, hogy 2002.szeptember végétől állandó helyszín kapott Balatonfüreden (Blaha Lujza u. 5-7. Kedves Cukrászda mellett). Bővebben a decemberi számban!

CSERE-BERE

ADOK-VESZEK

Hirdetéseket lehet feladni:
Kóger Lászlónál T.: 06-22 381-649, 06-30 378-6633 8000 Székesfehérvár, Sajó u. 9.

Eladom kifogástalan állapotú ERKEL magnómat 15.000.- Ft-ért, ugyancsak kifogástalan állapotú M-11 (orsós-kazettás) magnómat 12.000.- Ft-ért. Nagy Vilmos, Tel: 35-348-261.

Keresek Telefunken 2T85V rádióhoz használható állapotú eredeti dobozt. Tarnóczi András Tel: 30-234-6840.

Keresek krómozott forgatógombokat minimum 2 db. egyformát, valamint Videoton forgatógombokat, szép állapotút, 6-os furattal, RS 602 Szófia rádióhoz skálaüveget, hátlapot. Barthalos István Budapest, Tel: 3682-615.

Megvételre keresek Bosch, Dual, Perpetum Ebner, gramofon motorokat, mindenféle acéltűs mágneses pick-upokat, gramofon alkatrészeket, illetve komplett elektro gramofonokat, vagy shasszit, valamint Telefunken 2T85V-t
Molnár Tibor Tel: 20-9428-034.

Orion 115A néprádió jó állapotban eladó. Mizsér Csaba Tel: 06-70-201-7035.

Megvételre keresek DP 105, DG 107 vagy hasonló csövet, üzemképeset, eladók telepes rádiócsövek, különféle TV, hálózati, univerzális, váltóáramú csövek. Megkeresés levélben. Cím: Samu Sándor 5900 Orosháza Hold utca 18.

Keresek Telefunkengyári Super Olimpikon dobozt. Körömi Imre Tel: 30-431-7361.

Eladók orosz katonai rádiók: R-105, R-107, R-123M, távgépírók, elektronikus és laborműszerek.
Pethő István Tel.: 88/329-719

Kínálok Orion 255U sasszit hátlappal és Orion 933 dobozt hátlappal. Keresek Orion 355G lemezjátszót és hátlapot, és 933-hoz hálózati trafót.
Pintér László Tel.: 87/343-10

Gyűjtemény felszámolásából a még maradék anyagok elcserélhetők, eladók. Süli Péter Tel.: 70/332-4952

16 mm-es keskeny filmet vásárolnék a gyűjteményembe, bármilyen témában, vagy cserélnék régi rádióra.
Máté Csaba 88/260-086

Keresek megvételre AR 306-os rádiót kifogástalan jó állapotban, BR 701 anódpótlót vagy ennek bakelitdobozát.
Korompai István 06-70/248-2866

A kiadvány megjelenését támogatta:
PIREMON NYOMDA Debrecen, Tel.: 52-458-900 fax: 52-458-904
GRAPHICOOL STUDIO Budapest, Tel./fax: 212-7326, 06-20-9428-007